

Cesta do pravěku se Zdeňkem Burianem

Zámek v Novém Jičíně

Retrospektivní výstava z unikátní pozůstalosti významného malíře a rodáka z Kopřivnice Zdeňka Buriana.

Výstava je pořádána ve spolupráci se ZOO Dvůr Králové n. Labem a Národním muzeem Praha

Spolupořadatelé: Městský úřad Kopřivnice, Městský úřad Štramberk

Výstavu zahájí 12. února 2005 v 10 hodin Ing. Ivo Otáhal, ředitel Muzea Novojičínska

Úvodní slovo přednese Aleš Durčák, kurátor Muzea Zdeňka Buriana ve Štramberku

V kulturním programu vystoupí country skupina Ranec z Nového Jičina

Zdeněk Burian se narodil 11. února 1905 v Kopřivnici, v rodině regionálního stavitele Eduarda Buriana a Hermíny Burianové, roz. Barabášové. V rodném městě absolvuje obecnou i měšťanskou školu a roku 1919 získává propouštěcí vysvědčení. Již v předškolním věku se u něho objevilo mimořádné výtvarné nadání. Ve škole se začaly Burianovy práce objevovat na výstavách pořádaných na konci roku. Velké zastání měl Zdeněk ve svém učiteli kreslení Adolfu Pítru - Bartoňovi, který rodičům doporučil studium syna na pražské uměleckoprůmyslové škole. Otec byl však proti, chtěl mít ze svého mladšího syna lesníka, protože znal jeho krásný vztah k přírodě. Vše nakonec rozhodla maminka, která i přes otcův nesouhlas Zdeňka odvezla do Prahy. A tak byl v roce 1919 čtrnáctiletý Zdeněk Burian přijat díky svému neobvyklému talentu přímo do druhého ročníku Akademie výtvarných umění v Praze. Z existenčních důvodů však Zdeněk Burian v roce 1921 Akademii opouští. V téže roce začíná rovněž jeho souvislá dráha ilustrátorská. Prvním, kdo umožnil tehdy šestnáctiletému Burianovi vstoupit mezi plejádu ilustrátorů dobrodružné literatury byl nakladatel Antonín Svěcený, který svolil, aby neznámý chlapec ilustroval knihu R. L. Stevensona Dobrodružství Davida Balfoura. Spolupráce Zdeňka Buriana s nakladatelstvím A. Svěceného tedy přinesla zvrát v životě malíře. Na dalším vlastním vývoji a vzestupu ilustrační tvorby se podílela tři zcela jiná nakladatelství – Stanislav Nikolau, J. R. Vilímek, Toužimský a Moravec. Burian se stává stále žádanějším ilustrátorem, jeho situace se již natolik zlepšila, že se mohl roku 1927 oženit. Se svou budoucí ženou Františkou Loudovou se seznámil díky své celoživotní zálibě v trampingu. Pro S. Nikolaua vytváří ilustrace do všech jedenadvaceti ročníků časopisu Širým světem, barevné reprodukce olejomalb doprovázejí geografický cyklus Země a lidé. U Vilímka se Burianovi dostalo mnoho nádherných příležitostí k ilustrování nejen periodik jako např. Malý čtenář a Dobrodružný svět, ale i knih J. Verna, J.A. Altshellera nebo R. Kiplinga. Na popularitě vršovického nakladatelství Toužimský a Moravec se velkou měrou podílel právě Zdeněk Burian, jehož jméno rostlo přinejmenším stejně rychle, jako pověst firmy. Toto nakladatelství získalo Buriana pro takové autory, jakými byli K. May, W. E. Johns, E. S. Vráz., E. Holub, J. London nebo E. Štorch. Vilímkovo i vršovické nakladatelství Toužimského a Moravce byly však po roce 1948 umlčeny a od roku 1949 se hlavním partnerem Zdeňka Buriana stává Státní nakladatelství dětské knihy (později Albatros). Přímý kontakt s dobrodružstvím Burianovi alespoň trochu nahrazovala spolupráce s časopisem Pionýr (dva ročníky pod názvem Větrník), Pionýrská stezka, ABC... Velmi důležitým mezníkem v Burianově tvorbě se stal již rok 1932, kdy v časopise

Malý čtenář vyšla povídka E. Štorcha Lovci sobů a mamutů. Od této chvíle se k práci v oblasti geografické, etnografické a ilustrační přiřazuje tvorba paleontologických a paleoantropologických rekonstrukcí. Výchozím bodem je rok 1935, kdy se Zdeněk Burian setkává s tehdejšími docentem (od r. 1946 profesorem) paleontologie Karlovy univerzity Josefem Augustou. Kromě několika beletristických knih o pravěku pro mládež (Zavátý život, Lovci jeskynních medvědů, U pravěkých lovců aj.) spojujeme prof. Augustu především s obrazovými publikacemi, které jsou výsledkem vzájemné spolupráce vědce a umělce. Augusta a Burian postihli svými společnými rekonstrukcemi podstatnou část živočichů a připravili tak podmínky pro práci dalším odborníkům.